

چەمكى ھەلپەرىستى و نووسەرى ھەلپەرىست

كاكە مېن كەمال

مروقتا ھەر لەفونغاغە سەرھەتاييەكانى ژيانيدا، بەشئۆھەيەكى سەرشەرتى و بۆ ماوەيى (غەريزەيى) كۆمەلەككە ھەزەتموچ لەلايەو ھەكەر دەبەيت، بەرەبەرە لەتەكيدا گەشەدەكەن، تاكو دەبنە خولياو بەشەككە لە رۆشنىبەريەكەى. ئەم ئارەزوو ھەتەمەنى مندالدا زياتر لە چوارچىوئەى ئارەزوئەى سادەيە بۆ ھەندى دەسكەوتى سادە و دوور لە دەمارگىرى وەكو خواردن و خواردنەو وەو جەل و بەرگەو... ھتە. بۆ مەبەستى چىژوەرگرتن. لەگەل گەورەبوونى مروقتا ئارەزوو خولياكان گەشەدەكەن، دواتر بەرژەو ھەندى جۆراو جۆرى ليدەكەوئەتەو، وەكو دەسكەوتى ئابورى و كۆكردنەو ھەى سامان يان لايەنى رۆشنىبەرى و مەعريفى و سياسى لە دوا ھەنگاوى گەشەى جەستەيى و ھۆشيدا، بۆ بەدبەھتەنى ھەموو ئەو مەبەستانە، مروقتا ھۆكارى ھەمەچەشەنە بەكاردينى، لەوانە

ھۆكارى لەبارو گونجاو ئاسايى، ھەندى جارىش بە پىچەوانەو ھەنا دەباتە بەر ھەموو شىوازيكى ناشياو ونا ياسايى و نامو بە كەلتور بەھا كۆمەلايەتەكان، ريك پەپەھەى ئايدىلۆژياى (مەكياڧىلى) دەكات كە دەلى (الغايە تېرر الوسائل) وانا بەكار ھىنان و گرتنەبەرى ھەموو رىگا و شىوازيك بۆ گەيشتن بە ئامانج. زۆر ئاسايە مروقتا تموچ و بەرژەو ھەندى ھەبەيت، بى بوونى ئەمانە ھىچ جۆرە پىشەكەوتنىك و ئەفراندنىك روونادات لە مروقتا، بەلكو لەبازنەيەكى داخراودا خول دەخواتەو، بۆخۆى بۆ كۆمەلگەكەشى تاكيكى بى كەلك دەبەيت، ديارە ئەگەر مروقتا سوودى بۆ خودى خۆى نەبى بۆ خىزان و خزم و كۆمەلگا و نەتەو ھەو نىشتمانەكەشى نابەيت، بۆيە ھىچ لارەك لەو ھەنەيە مروقتا تموچ بىت، بەلام بەشئۆھەيەكى ئىجابى لە كۆششى بەردەوامدەبەيت بۆ خۆپىگەياندن و برەودان بەخۆى، بەھەموو لايەنەكانى رۆشنىبەرى و زانستى و ئابورى و كۆمەلايەتى، ھەولبەت پىگەيەكى شياو لەم بوارانە بۆ خۆى دەستەبەربكات و لە ساپەيدا ھەناسەيەكى ئاسوودەيى ھەلمزىت. ديارە ھەموو بانگەشەيەك بۆخود رەوايە تا ئەوپاددەيەى پىرۆزى و بەھا و بىروباو ھەرى خەلكانىتر پىشەل و لەكەدار نەكات و پەنا نەباتە بەر ناو زباندنى كەسانى ترو لە بايەخ و گرنكى و پىگەى خەلكانىتر كەم نەكاتەو.

ئەو ھەى دەمەوى ليرەدا تيشكى بخەمەسەر ئەو ھەيە كەسانىك ھەن بە شىو ھەيەكى نەشياو لەسەر حسابى بەرژەو ھەندى و كەساپەتى خەلكانى تر خۆى پىش دەخات و پەنا بۆ ھەموو ھۆكارىك دەبات تاكو خۆى پىگەيىنى، وانا ھەموو پىرۆزى و بەھا و پىرئىسپىك ژىرپى دەخات بۆ ئەو ھەى بگاتە ئامانج، ئەم جۆرە خەلكانە دەچنە قالبى ھەلپەرىستان (ئىنتەھازى) كە

مروقتا ھەر لەفونغاغە سەرھەتاييەكانى ژيانيدا، بەشئۆھەيەكى سەرشەرتى و بۆ ماوەيى (غەريزەيى) كۆمەلەككە ھەزەتموچ لەلايەو ھەكەر دەبەيت، بەرەبەرە لەتەكيدا گەشەدەكەن، تاكو دەبنە خولياو بەشەككە لە رۆشنىبەريەكەى. ئەم ئارەزوو ھەتەمەنى مندالدا زياتر لە چوارچىوئەى ئارەزوئەى سادەيە بۆ ھەندى دەسكەوتى سادە و دوور لە دەمارگىرى وەكو خواردن و خواردنەو وەو جەل و بەرگەو... ھتە. بۆ مەبەستى چىژوەرگرتن. لەگەل گەورەبوونى مروقتا ئارەزوو خولياكان گەشەدەكەن، دواتر بەرژەو ھەندى جۆراو جۆرى ليدەكەوئەتەو، وەكو دەسكەوتى ئابورى و كۆكردنەو ھەى سامان يان لايەنى رۆشنىبەرى و مەعريفى و سياسى لە دوا ھەنگاوى گەشەى جەستەيى و ھۆشيدا، بۆ بەدبەھتەنى ھەموو ئەو مەبەستانە، مروقتا ھۆكارى ھەمەچەشەنە بەكاردينى، لەوانە

ھەموو بانگەشەيەك بۆ

خود رەوايە تا

ئەوپاددەيەى پىرۆزى و

بەھا و بىروباو ھەرى

خەلكانىتر پىش و لەكەدار

نەكات

ئەوانەن ھەول دەدەن سوود لە ھەموو دەرفەتەتیک وەردەگرن بۆ سوودو بەرژەوھەندى خۆيان دەيقۆزەنەوہ . ھەلپەرست بەکەسک دەگوتريت کە دەرفەتى رەخساو دەقۆزیتەوہو لە دەستى نادات، ئەمەش دوو دیوى ھەيە يەکیکیان ئیجابییە بەرژەوھەندى و سوودى گشتى ئامانجیەتى، ئەوھیتريان سلبيیە کە سوودو مەنقەعەتى تايبەتى و خۆپەرستى ئامانجیەتى، ھەلپەرست ھەول دەدات رۆشنیبری بیانوو ھینانەوہ بۆ بەرژەوھەند خوازیەکانى خۆيان بلاوبکەنەوہ، گالته بە مقدراتى میللەت دەکەن، ئینتیھازى لەوکاتەى کە دەکەوتتە دوریانی نیوان بەرژەوھەندى گشتى و دوارۆژى گەلەکەى، دەسبەردارى پرانسیپ و بیروباوھرى دەبیت لە پیناو دەسکەوتە تەسکەکانى. دواچار ھەلپەرستان دەبنە کەسانى خاوەن عەقلى چەقبەستو زمانى پەککەوتوو، جگە لە چەواشەکردن و بەرژەوھەندى پووجەکانى ھیچیتر لە زھنیان بوونى نیە، خۆيان لەگەل ھەر بارودۆخیک دەگونجین بە پىی ویستى ھەلومەرج و ویستى دلیان، ئەمان بەدوای دەرفەتدا دەگەرین بۆ بەدەستھینانى دەسکەوت بە ئاسانترین شیوہ و کورتترین ریگا، چونکە ئامادەیی قوربانیدان و بەخششیان نیە، دەسکەوت ھاجسى سەرەكى ئەمانە، بۆ ئەمەش خۆيان دەخەنە پال ئەم لایەن و ئەو لایەن و دەستە و تاقمى جیاجیا بى لەبەرچاوغرتنى بیروباوھریان و دەرەنجامەکانى لەسەر کۆمەلگا . ھەلپەرستى بەویپیەى کە دیاردەيەكى مرۆفایەتى ترسناکە، زیاتر لەخاوەن دلە شەپانگیزو نەخۆشەکان دەردەکەوئى، ئەم دیاردەيە لەوکەسانەدا زیاتر لەبارودۆخى تەنگانەدا دەردەکەوئى، چونکە لەم بارودۆخانەدا خۆيان دەدەنە دواوھى رووداوھکان و خۆيان بە بیانووى بیھیز مەلاس دەدەن و چاوەروانى ئەنجامەکان دەکەن. ھەلگرانى ئەم فایرۆشە ئینتقائى سەیرى ھەموو پيشھاتەکان دەکەن، لە ھەموو گۆرانیک ئەوھندە پەسند دەکەن کە لە بەرژەوھەندىانداییت .

خاسیەتیکى ترى خاوەنى ئەم جۆرە کەسایەتیانە ئەوہیە کە تۆمەتى نابەجى و نارەوا دەدەنە پال خەلکانى دلسۆزو

ئەمان بەدوای

دەرفەتدا دەگەرین بۆ

بەدەستھینانى دەسکەوت بە

ئاسانترین شیوہ و کورتترین

ریگا، چونکە ئامادەیی

قوربانیدان و بەخششیان نیە

سەرکردەى خەمخۆرو کورد پەرورە خواوەن پرانسیپ بۆ شیواندنى راستى بەکان و سوکایەتى پیکردنیان، بۆ ئەوہى لەپال فریدانى بالۆنەکانیان کەشیک دروست بکەن کە زۆرتى دەسکەوتیان ھەبى، ئاویل بکەن تاكو بەشیوہیەكى ئاسان زۆرتى و باشترین نیچىريان ھەبى.

لیرەدا دەردەکەوئى کە ھەلپەرستان لەگەل دەروونى خۆياندا راستگۆن و پیکدادانیان ھەيە، نەبوونى بروا و متمانە و گومان لە خودیەکیکترە لە ھۆکارەکانى ئەم دیاردەيە .

رەنگە يەکیک لە ھۆکارەسەرکەپەکانى گرتنەبەرى ئەم ریگا نەشیاوہ لەلایەن ھەندى کەس فاکتەرى کەسى لە پشتمەوہبیت، بە تايبەتى لەناو رۆژنامەنووساندا ئەم جۆرە نووسەرانە دینەرچا و ھەکو نەبوونى باکگراوندیکى رۆشنیبرى و ئاستیکى نزمى زانستى و نەخویندەوارى ئەگەر دەربەرینەکەم لەجى خۆى بى، کە ھەکو کاردانەوہیەكى سەلبى لەلایان دروست دەبیت بۆ پیکردنەوہى ئەم کەماسیە لە کەسایەتیان بەھەموو ئاراستەکان و دور لە پىسپۆرى و تیگەیشتم لە نەریتى رۆژنامەنووسى پەنا بۆ دزین و کۆپیکردن یان نووسینى بابەتى و رۆژنەرو سوکایەتیکردن بە خەلکانى تر، بە تايبەتى ھەول دەدەن لە بەرزترین ئاست پەلامار بەدەن، ھەموو مەبەستى ئەم جۆرە نووسەرانە بۆ ئەوہیە خۆيان بکەنە بابەت (مەزوع) و ویردى سەر زمانى خەلک، ئیتەر بەلایانەوہ گرنگ

نيه چ ئىنجامىكى لىدەكە وىتەو و بوعدو رەھەندەكانى چى دەبن، گىرنگ ئەو ەيە دەرىكەونو باسيان بىكرىت.

لە دونىاي رۆژنامەگەرى ئەمرۆى كوردستاندا مینەبەركان زۆرن بۇ ئەم جۆرە رەوشتەى رۆژنامەگەرى و لەم بابەتانه رۆژانه دەكەونە بەرچا، كە دەیانەوئى لە ەموو مەیدانەكاندا سوار چاك بن، لە ەموو بوارەكان دەنووسن بى ئەو ەى پىسپۆرى پىوستان ەبىت، بە سوود وەرگرتن لە ەر دەرفەتتىكى رەخساو بۇ ئەم جۆرە نەرىتە لە كارى رۆژنامەنووسىدا، ئەو ەى زياتر ەلى لەبارى رەخساندو ەو ەيە كە فەزايەكى تارادەيەك رەخساو ەيە بۇ ئازادى نووسىن و رادەربىن كە ئەمەش زۆرچار دەرنەنجامى خراپى لىدەكە وىتەو و پەيامى راستەقىنەى رۆژنامەنووسى وون و لەكەدار دەبىت ئو رۆژنامانەش كە نووسنى لەم بابەتانه بلاو دەكەنەو راستگۆيەتى خۆيان لە دەست دەدەن، بۇ خودى نووسەر و كۆمەلگاكەى دەراویشتەى خراپى دەبىت و فەوزا دەنئیتەو، چونكە پەيامى راستەقىنەى رۆژنامەو رۆژنامەنووس چاككردى كۆمەلگاو پەنجە خستەسەر ەلەكانە، نەوەكو بوختان ەلەبەستن و موھاتەرات و ناووزاندن و گالئەكردن بە بەھا پىرۆزەكان. ئەم جۆرە نووسىنانە ەيچ جۆرە بەرژەو ەندىەكى گشتى لەپشتەو ەنيە، تەنھا ەندى بەرژەو ەندى تەسكى زاتى نەبىت، كە ئەویش بۇ ماو ەيەكى كورت دەتوانن سوود لەم دەرفەتانه وەرىگرن، لە ئەنجامدا بەسەر خۆشياندا زۆر سەلبى دەشكىتەو كاتىك قەلەمە بوپرەكان بەرووياندا دەتەقنەو ەو پەردە لەسەر رووى راستەقىنەيان ەلەدەمالن و تەواوى فاو ەكانىان دەخرىنە سەر لاپەرەى رۆژنامەكان. بۆيە تازوو ەباباشە ئەم جۆرە كەسانە بە خۆياندا بچنەو ەبىر لە بەرژەو ەندىە بالاكانى مىللەتەكەيان بكەنەو، بىرىكىش لە خۆيان بكەنەو ەنەنەداردەست و ەسىلەى تىكدان، ئەگەر ناتوانن بە وو شەى جوان و شىرىن، رەخنەى بنىاتنەر بگرن، لە ەددى خۆيان تىپەرى نەكەن و بەقەد بەرەى خۆيان پى رابكىشن و مەنجهلى بەتالیش دەنگى زۆرە. با چەرەسەرىكى نەخۆشى خۆيان بكەن، چونكە

دەروونناسان پىيان وایە ەلەپرستى نەخۆشىەكى دەروونىیەو چارەسەرىشى ەيە، بۇ خۆتان دەرفەت بقۆزەو ەو بە شىو ەيەكى ئىجابى ەلس و كەوت بكن پىرۆزىەكان ژىرپى مەخەن و مەيانكەن بە پرد بۇ پەرىنەو ەى خۆتان، چونكە ەكارو ەاندەرەكانى ئەم دياردەيە ەرچى بىت يەك ئەنجامى ەيە ئەویش ئاو ەژووكردەو ەى راستىيەكان و خویندەنەو ەيەتى بە شىو ەيەكى سەراوژىر و لەمیشەو ە جۆرە رۆشنبىرىەكى فەوزەو ەى لىدەكە وىتەو ەو بەپىى ئاستى پىشكەوتن و ەوشىارى كۆمەلگاش كارىگەرى خراپ دروست دەكات. لەم باسەدا ەيچ ناوئىك بە نمونە وەكو ەينە وەرنەگىراو ەو ەيچ كەسىكى ديارىكراو مەبەست نى يە، بەلام كورد گۆتەنى (بەدكاران خۆيان لە خۆيان دەگەن).

